

0%B2%D0%B0/%D0%97%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BC%D0%BE%D0%B4%D1%83%D0%BB%D1%8C%202/%D0%B4%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0/Oglad_trypa.pdf. 5. Судово-медична експертиза ушкоджень від різних видів зовнішньої дії: лекції НАВС (тема 3) URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/sudova_medutsyna/nm3/lec31.html

«Одержано: 20.10.2020»

УДК 343.98

Світлана Миколаївна ЛОЗОВА,

доцент кафедри кримінального процесу, криміналістики і експертології Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент

Ольга Сергіївна ШМУЛІЙ,

студентка 3 курсу групи Ф-6-ПЗдср-18-3 Харківського національного університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ АВТОМАТИЗОВАНОЇ ДАКТИЛОСКОПІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

Для ідентифікації злочинців з давніх давен використовувались різні засоби: від жорстких методів «таврування злочинців» до методів використання «словесного портрету», «бертильонажа», дактилоскопії. На сьогодні найчастіше використовується дактилоскопічний спосіб ідентифікації злочинців, який почав використовуватися ще наприкінці 19 століття і удосконалюється дотепер. Результатом такого вдосконалення стала перевірка дактилоскопічних слідів за автоматизованими обліками.

Автоматизована дактилоскопічна інформаційна система (АДІС) – це програмно-технічний комплекс, призначений для ведення дактилоскопічних обліків і здійснення перевірок слідів рук, вилучених з місць нерозкритих злочинів, по масивах дактилокарт осіб, які перебувають на дактилоскопічному обліку [1].

Сьогодні найбільш інформативним та результативним із криміналістичних обліків є дактилоскопічний. Він найбільш розвинений та ефективний. Дактилоскопічний облік ведеться за допомогою ідентифікаційної системи, яка включає установчі дані та дактилоскопічну інформацію про криміногенних осіб, за допомогою такої системи:

–забезпечується зберігання та облік, видача оперативно-довідкової інформації на певну категорію осіб (наприклад, що вчинили кримінальний злочин у межах території України тощо);

–здійснюється ідентифікація осіб, що приховують від правоохоронних структур свої біографічно-установчі дані;

–здійснюється пошуковий процес злочинців за слідами, які були виявлені на місці події [2, с. 216].

Вперше автоматизовані дактилоскопічні інформаційні системи («LX-39» та «CIFS», з 1979 року – «Mafin») у ФБР були встановлені у 1972 році, а з наступного року ця система була впроваджена у Канадську Королівську кінну поліцію. Наступний напрямок розвитку АДІС був пов'язаний із використанням автоматичного сканувального пристрою, який мав назву «Finder». За його допомогою можливо було оптично розпізнати відбитки пальців. Існували не тільки оптичні, а й голографічні методи розпізнавання та звірення відбитків пальців, які застосовувалися у пропускних системах (у штаті Флорида ця система працює з 1980 року). На сьогоднішній день найбільш сучасний та ефективний програмно-технічний комплекс для дактилоскопії розробила фірма «Siemens» (система «Sherlock»). Досить активно останнім часом ведуться розробки у сфері автоматизованого розпізнавання і впізнання відбитків пальців рук людини [3, с. 180].

Останнім часом в експертно-криміналістичних підрозділах ОВС України функціонувало близько 10 різних видів і версій АДІС: “Папілон”, “Дактомат”, “Монна Ліза”, “Сонда”, “Сонда+”, “DEX”, “UkrDEX” та інші. Всі вони в тій або іншій мірі виконували покладені на них завдання, однак у зв'язку з різноманітністю технологій не були здатні до повного обміну дактилоскопічною інформацією.

Сьогодні базовою в Україні прийнято АДІС “Дакто-2000”, яку впроваджено замість застарілих АДІС (“Мона Ліза”, “DEX”, “UkrDEX”). Продовжують удосконалюватися та розробляються нові апаратно-програмні засоби АДІС, зокрема, пристрої введення відбитків пальців. Так, японська компанія “Міцубіші електрик” винайшла спосіб безконтактного зняття відбитків пальців рук. Прилад зчитує візерунок папілярних ліній з боку нігтя, і відбиток знімається, навіть якщо зовні палець забруднений, травмований чи рельєф на подушечці умисно змінений [4, с. 1083].

Ефективність дактилоскопічної ідентифікації висока, але і тут є певні проблеми. Науковці виокремили як одну із головних - помилкові висновки експертів. Особливо ці побоювання зросли після впровадження в широку практику автоматизованих дактилоскопічних ідентифікаційних систем, які, на думку деяких юристів, можуть видавати з багатомільйонних масивів подібні відображення папілярних візерунків, а використання таких даних в якості доказів спричинить помилкові звинувачення ні в чому не винних громадян. Фахівцями були проведені дослідження, в ході яких за дактилоскопічним загальним обсягом 14 млн. дактилокарт (140 млн. відбитків пальців) перевірялися сліди малої інформаційної насиченості, що містять від 6 до 9 ідентифікаційних ознак. Автоматизовані системи видавали рекомендаційні списки відбитків пальців, в яких на першому місці, як правило, знаходилася особа, що перевіряється. Решта ж були просто схожими. В ході порівняльного аналізу слідів було встановлено, що повний випадковий збіг відбитків пальців різних людей спостерігався тільки при перевірці слідів, що містять шість ознак. Такий збіг зустрічався в середньому при перевірці одного сліду з шістьма ознаками на один мільйон дактилокарт. При цьому до уваги бралися тільки

кількість і взаємне розташування ознак, але не їх якість. При збільшенні кількості ознак до семи і більше випадкового збігу двох відбитків не виявлено [5].

Отже, можемо зробити висновок, що помилковість при дослідженні відбитків за допомогою автоматизованої дактилоскопічної інформаційної системи зустрічається, але ж полягає не в роботі самої системи, а в людині, яка займається введенням, обробкою та інтерпретацією інформації (тобто так званий «людський фактор», помилка експерта). Однак, слід зауважити, що перевірка за обліками, це лише перший етап. Після цього отримана інформація буде перевірятися шляхом проведення судової дактилоскопічної експертизи, що і буде в подальшому доказом в кримінальному провадженні.

Список використаної літератури: 1. Автоматизированные дактилоскопические информационные системы, их значение [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://criminalistics-ed.ru/index.php?request=full&id=921>. 2. Темник І. М., Колісник Н.І. Взаємодія дактилоскопічного обліку Експертної служби МВС України з правоохоронною системою зарубіжних країн // Теоретичні питання юриспруденції і проблеми правозастосування: виклики ХХІ століття. Харків. 2020. с. 215-219. 3. Темник І. М. Функціонування дактилоскопічного обліку експертної служби МВС України в розрізі взаємодії з правоохоронними органами інших країн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/157/149> 4. Хахановський В.Г. Автоматизація судових експертних досліджень // Форум права. 2011. № 1. с. 1078-1084. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/Alogen/AppData/Local/Temp/FP_index.htm_2011_1_174.pdf. 5. Самищенко С., Івашков В. Некоторые проблемы современной дактилоскопии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://wiselawyer.ru/poleznoe/23200-nekotorye-problemy-sovremennoj-daktiloskopii>

«Одержано: 20.10.2020»

УДК 343.98

Юлії Романівни ЛОСЬ,

курсанта 412 навчальної групи Навчально-наукового інституту №1
Національної академії внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ УЧАСТІ ЗАХИСНИКА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ЗА ВІДСУТНОСТІ ПІДОЗРЮВАНОВОГО АБО ОБВИНУВАЧЕНОГО

Участь захисника є важливою гарантією забезпечення права особи на захист у кримінальному судочинстві. Як зазначають О. Капліна та В. Маринів, його діяльність має соціальний характер, оскільки, будучи орієнтованою на спростування обвинувачення, встановлення обставин, які пом'якшують відповідальність підзахисного, запобігання порушенню його конституційних